

TA' PÅ OplevelseSTUR

Julemærkehjemmene
Her bliver børn – børn igen

Alheden og Kartoffeltyskerne - historien om et skæbnefællesskab

3½ times guided tur på i alt 32 km i private biler eller bus

Få en enestående naturoplevelse grundlagt af istidens gletschere og smeltevand, krydret med historiske og kulturelle indblik i livet på Alheden gennem 250 år.

HISTORIEN FORTÆLLES I 5 OPLÆG, NÅR VI BESØGER

FREDERIKS KIRKE Alhedens tilblivelse for 15.000 år siden. Kolonisternes rekruttering og indtog. De første års samarbejde og stridigheder.

DOLLERUP BAKKER Vi passerer istidens største gletceport, får overblik over sammenhængen mellem Mariagerfjord, Hald Sø og datidens største smeltevandsflod.

KARTOFFELTYSKER MUSEET Fortællingen om bosætningen med forudsætninger og forventninger.

KONGENSHUS MINDEPARK Fra udsigtstårnet kan vi se, hvordan 1/3 af Jylland så ud i 1700 tallet. Fortælling om hvad de levede af, og hedens opdyrkning. Gåtur i Mindedalene, hvor mere end 300 mindesten markerer pionererne og i særdeleshed kolonisternes opdyrkning af den jyske hede tilbage i 1860.

FREDERIKS KIRKE Fortælling om livet på landet, integrationen eller mangel på samme. (Det sidste privilegium blev fjernet så sent som i 1937.) Udvikling af infrastruktur.

KARTOFFELTYSKERE Øgenavn for de 265 tyske familier, der i 1759 til 1762 af Frederik V blev overtalt/lokket til at danne en koloni på Alheden med henblik på opdyrkning. Det var ikke dem, der indførte kartoffelen til Danmark, men det var dem, der lærte danskerne at dyrke og spise kartofler.

ALHEDEN Det nordøstligste hjørne af Karup Hedeslette, mellem gletcherporten ved Skelhøje og Karup Å. Dannet af smeltevand fra den seneste istid for 15.000 år siden. Består kun af grus, sand og sten, og er derfor meget lidt frugtbar. Alhedens barske natur og befolkning har været en væsentlig inspirationskilde i St. St. Blicher og Jeppe Aakjærs digtning.

SKÆBNEFÆLLESSKABET Alheden og dens barske levevilkår tog næsten livet af Kartoffeltyskerne (i 1765 var der kun 59 af 265 familier tilbage). De der klarede udfordringerne, tog i de efterfølgende 150 år næsten livet af Alheden som hede, så der i dag kun er 1.200 ha fredet hede tilbage: Kongenshus Mindepark.

EKSTRA Turen kan eventuelt udvides med en kaffepause på Grønhøj Kro, hvor Gregers Laigaard vil bidrage med den kongeligt privilegeret kros historie, lidt underholdning, og adgang til Morten Korch Museet samme sted. Dette vil forlænge turens varighed med ca. 1 time.

GUIDE Peter Skovmos Nielsen
Julemærkefondens frivillig-gruppe

BESTILLING Yderligere informationer og bestilling hos Peter Skovmos Nielsen, mail: p.skovmos@gmail.com eller tlf.: 2289 4520

ENTRÉ 50 kr. pr. deltager. Hele beløbet går ubeskåret til Julemærkefondens arbejde med at give mobbede og ensomme børn en frisk start med et ophold på et af de 4 Julemærkehjem.

